

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINĂ — JURISPRUDENȚĂ — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICĂ — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: ION N. CESĂRESCU

A B O N A M E N T U L		A P A R E		REDACȚIA & ADMINISTRAȚIA	
Pe an, în România	30 lei	De două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet		București, CALEA RAHOVEI—5	
6 luni	16 "			Lângă Palatul justiției	
3 luni	8 "			TELEFON No. 748	
Străinătate: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni		Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte			

S U M A R

† **NECROLOG:** Ion Vrânceanu, Președinte la Curtea de apel din Iași, de d-l N. C. Schina;

Există o știință penitenciară? (urmarea 5-a și fine), de d-l Iulian Teodorescu;

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ:

Inalta Curte de casație și justiție, s. I: *Eudochia Cosma cu Iancu Feierstein*;

Idem, s. II: *D-iru Al. Crăciun cu V. Nițescu*.

† NECROLOG

Ion Vrânceanu, Președinte la Curtea de apel din Iași

Joi, 21 Iulie, a fost condus la ultimul locaș unul din rari magistrați care n'au lăsat pe urma lor de cât unanime regrete. Magistrat integru și savant, Vrânceanu, Președinte la Curtea de apel din Iași, a distribuit justiția mai bine de trei zeci de ani fără ca vre-o dată, vre-o voce să se fi ridicat în contra imparțialității sentințelor sale și fără ca, chiar colegii săi să 'l fi invidiat un singur moment. Inatacabil ca om privat, respectat și admirat, ca magistrat, acest om a știut să câștige, fără a perde ceva din prestigiul său; simpatiile tuturor celor ce au avut ocaziunea a 'l cunoaște și apropria. Bunul său simț atât de bine dezvoltat se revolta la ideea nimirilor arbitrare în magistratură și fiind totuși partisanul principiului inamovibilității magistraților 'mi zicea câte-va zile înaintea morții sale: ar trebui într'adevăr să se suspende inamovibilitatea pentru un oarecare timp în scopul de a face epurațiunea completă a unei magistraturi în mare parte incapabilă și favorizată de partidele politice. Acest om avea dar în cel mai înalt grad ideea prestigiului și integrității magistratului, și viața sa întregă a dovedit că nu s'a inspirat în pronunțarea sentințelor sale de cât de conștiința sa luminată, în care simțământul dreptății era adânc înrădăcinat pentru a 'i permite a împărți justițiabililor săi o justiție ideală, fără distincțiune de castă, de avere sau opinie. Ast-fel a fost acest magistrat

model, pe mormântul căruia câte-va cuvinte de despărțenie au fost spuse. Vrânceanu merită mai mult de cât discursuri funebre. Ceea-ce el merită este a fi propus ca model acelor care au misiunea de a împărți justiția; merită a fi propus ca exemplu acelor care ca dânsul sunt chemați să deosebească justul de injust și pe care trebuie să 'l pronunțe fără șovăire, fără a avea să tremure sau să se teme înaintea consecințelor pe care o judecată dată în asemenea condițiuni le-ar putea avea într'o țară, ca a noastră, coruptă de moravurile politice. Vrânceanu era un magistrat de baștină de categoria acelor care istoria ne vorbește din când în când în decursul timpurilor și al căror nume, cu toate că secolele au trecut, sunt încă reamintite și respectate. Vrânceanu știa prin blândețea caracterului său, prin marea sa răbdare, să impue respect tuturor, și considerațiunea de care el se bucura era de așa natură în cât orașul Iași nu 'l va uita niciodată. El 'și-a făcut datoria și 'și-a făcut'o în mod complet ca un magistrat demn, și elogiile ce 'i facem sunt cu atât mai meritate cu cât, la noi, sunt rari magistrați streini fluctuațiunilor politice și ingerințelor locale. Ridicându-se deasupra urâtelor și meschinilor certuri politice, ne-intemeiate pe nici un principiu, ne cunoscând alt-ceva de cât datoria sa, Vrânceanu 'și-a consacrat viața sa frumoasei sale misiuni, și s'a devotat iubitei sale familii, cufundată într'un doliu cu atât mai mare cu cât el era tot așa bun tată ca și bun judecător. Un ast-fel de om trebuie laudat și sunt sigur că numele său va fi pronunțat de către leșeni care vor zice foarte *adeseori*: Ah! dacă Vrânceanu ar trăi încă. Va fi pentru dânsul cel mai mare elogiu la care îndrăznesc a adăoga și pe al meu, de oare-ce, cu toți, 'l-am iubit și venerat. Înainte de a fi depus în mormânt, Domnul Ministru al Justiției, a zis, în fața numeroasei asistențe că, Vrânceanu sintetisa ideea de justiție; și acesta este adevărat; ast-fel cu ocaziunea viitoare mișcării judecătorești, Excelența-Sa, inspirat de aceste cuvinte promise a da justițiabililor magistrați care să sintetizeze

ideia de justiție, iar nu politicianii săi favoriți ne-intrunind nici una din însușirile cerute pentru a îndeplini cu demnitate o așa înaltă misiune. Declarațiunile de asemenea natură sunt prețioase de oare-ce sunt făcute de însuși Ministrul chemat a da un înlocuitor mult regretatului magistrat. In asemenea condițiuni se dă lui Vrânceanu un succes demn de o atare demnitate, un continuator fidel al operei de asanare a moravurilor pentru care Președintele Curței de apel a fost protagonistul neobosit.

Distincțiunile onorifice, atât de mult cerute și în mare parte numai în acest mod obținute, au fost date lui Vrânceanu fără ca vre-odată să le fi cerut, și dacă nu ne ar fi atras atențiunea văzându-le purtate înaintea carului funebru nici nu am fi știut că le avea, atât este de adevărat că oamenii superiori sunt tot-d'auna modești și se găsesc satisfăcuți numai atunci când au conștiința împăcată și datoria îndeplinită.

Magistratura țării perzând pe unul din iluștri săi membri, nu trebuie să ne mulțumim numai cu elogiile acestea destinate a aduce la cunoștința generală ceea-ce a fost regretatul Vrânceanu. Datoria noastră este a aduce un omagiu mai marcat acestui apostol al dreptății care merită mai mult de cât elogiul de comandă.

Prin acte trebuie însă să arătăm lui Vrânceanu considerațiunea deosebită ce-i păstrăm, a-i conserva intact numele său și a-l presenta ca exemplu generațiunilor actuale și viitoare. Pentru aceasta trebuie ca în Palatul Justiției, în sala de ședință a secției II a Curței de apel chiar, unde atâtea sentințe drepte au fost pronunțate, să se așeze bustul acestui om care, după cum am spus, sintetizează sfânta cauză a justiției. Figura blândă a lui Vrânceanu va reaminti continuatorilor săi principiile de care el era pătruns și a cărui de-visă a fost tot-d'auna: *justiția și datoria*. Vrânceanu reprezintă un principiu pe care glorificându-l, societatea va fi adus un drept omagiu unui om care, toată viața sa, s'a consacrat muncii pentru a sluji cauza generală, făcând cauză comună cu acei cari făceau apel la cunoștințele sale luminate și la imparțialitatea sa.

Defunctul lasă după dânsul o soție demnă, demnă de admirațiunea generală cu care a întemeiat o familie onorabilă și de toți respectată. Vrânceanu nu era bogat și pentru a se devota copiilor săi a sacrificat toate economiile și toate resursele sale în atingerea acestui scop. El împreună cu admirabila sa soție au făcut educațiunea copiilor lor care, cu drept cuvânt, pot fi dați ca exemplu în societate. Ne vroind să se despartă de dânsii el a refuzat o situațiune care trebuia să fie încoronarea unei cariere, din toate

punctele de vedere bine îndeplinită. Postul de Consilier la Curtea de casație ce i se propusese, mi zicea dânsul, i procura satisfacțiunea morală a omului care vedea în aceasta dreapta recompensă ce i se datora. De oare ce reproduc, în parte, cuvintele lui Vrânceanu consider ca o datorie sfântă a adăoga că nu a refuzat acest important post pentru considerațiuni politice. Opiniunea sa era, că înființarea contențiosului administrativ nu atingea întru nimic constituțiunea și că nici amenințările opozițiunii, cum că secția III a Curței de casație va fi desființată, nu l ar fi reținut de a primi situațiunea ce i se oferea. Considerațiunile de familie singure l împedicaui, cei opt copii pe care i avea l obligaui să și oprească cariera și să se mulțumească pentru restul zilelor sale cu postul ce l avea. Se îndrăgostise de acest frumos oraș, a doua capitală a țării, unde l legaui amintirele și interesele sale, unde trebuia, ca și în trecut, să servească cauza comună ce el îmbrățișase cu atâta dragoste și abnegațiune.

Asemenea fii ai României merită să le păstrăm memoria și pentru aceasta trebuie să ne propunem a face un călduros apel la toți magistrații și avocații țării pentru a ne ajuta în realizarea scopului pe care l urmăresc. Bustul acestui mare om de inimă, a acestui ilustru magistrat așezat în sanctuarul justiției chiar, va fi recompensa frumoaselor sale acțiuni de la care vor avea a se inspira și lua exemplu acei care înțeleg numeroasele datorii pe cari, într'o societate bine constituită, trebuie să le aibă fie-care, atât ca oameni publici cât și ca oameni privați. Societatea Ieșană, sper, ne va ajuta de asemenea și se va asocia cu noi pentru ca să putem aduce acest omagiu unuia din membrii săi, cari fac gloria națiunii (*).

N. C. Schina

Președinte la Tribunalul Iași.

Există o știință penitenciară?

(Urmare și sfârșit (**))

§ IV

În paragraful precedent, am arătat cauza, care după unii fiziologi și o bună parte a criminalologilor, determină activitatea delictuoasă a infractorilor; tot de-odată am încercat să expunem și mecanismul psico-fiziologic al acestei activități. Pe de altă parte știm, că divisiunea acceptată mai de toată lumea în ce privește pe infractorii

(*) Acest articol ne-a fost trimis spre publicare încă de la 23 Iulie și din cauza lunilor de vacanță, cu regret o spunem, nu l-am putut publica până în prezent.

(N. R.).

(**) Vezi *Curierul Judiciar* No. 21, 26, 41 și 44 din 1905.

și la care ne-am referit și noi în cursul studiu-lui de față, este acea de incorigibili și corigibili. Dacă cel d'întăiu grup este indivizibil, nu se poate spune tot ast-fel și despre delincuenții susceptibili de amendare. Intre aceștia, trebuesc mai întâiu clasați *tinerii delincuenți sau minorii*. Alături de ei trebuesc puși acei care au săvârșit o infracțiune pentru prima oară, dar cari s'au găsit într'un moment nenorocit, așa numiții *infractori ocașionali*, precum și acea care au avut drept motiv al infracțiunii, un sentiment din acelea care onorează mai mult de cât isbesc în demnitatea cui-va. Tot printre corigibili se pot clasifica și unii infractori, care nu fac parte dintre incorigibili, de oare-ce delincuența lor deși gravă nu reprezintă la ei un element învechit și de neînălăturat.

Codicele penal clasic nu recunoaște de cât prima divisiune și dacă se oprește la minorii și adulții, aceasta nu o face pentru-că ar avea în vedere posibilitatea de amendare a unora mai mult de cât a celor-l'alți, ci pentru-că minorele pare a fi mai puțin vinovat, dată fiind lipsa lui de discernământ. Pe de altă parte, chiar distincțiunea multiplelor pedepse la adulți, are drept basă aceeași vinovăție aparentă. Atât x cât și y au săvârșit un furt, cel d'întăiu în mod brutal, intrând în casa păgubașului ziua sau chiar în timpul nopții; cel de al doilea și-a luat toate măsurile, a cercetat averea de care se bucură victima și căutând să intre în serviciul ei, a observat unde se păstrează lucrurile prețioase, pe care în cele din urmă le fură. Din punctul de vedere al mijloacelor de care s'a servit un delincuent sau cel'alt, ar reeși că cel din urmă e mai vinovat, legea însă decide alt-fel. Știința penitenciară are altă pretențiune; ea crede, că singura clasificățiune admisibilă, ar fi acea care ar avea drept basă posibilitatea de amendare a delincventului. De sigur nici ideea de exemplaritate nu trebuie exclusă; în tot casul interesul social și al infractorului în special, este ca el să fie redat societății om de treabă și cât mai curând.

Apoi elementul exemplarității n'a prea servit la mare lucru, pentru că se constată în modul cel mai clar, că de și rigurozitatea pedepselor diferă în codicele celor mai multe State, cu toate astea nu se poate susține că criminalitatea variază în raport indirect cu gravitatea pedepselor.

Ce pedeapsă poate fi mai exemplară de cât moartea și totuși, Statele unde ea există, nu se consideră mai fericite de cât acelea care au înălăturat-o din legea lor penală! Viața, care este cel mai mare bun al individului, de oare-ce omul face cu plăcere imense sacrificii pentru ca să-o prelungească, pentru criminal nu pare a fi tot ast-fel, de oare-ce—vorbind de țările unde există

pedeapsa capitală—el își pune în risic existența, la fie-care nouă crimă ce comite. Când așa staū lucrurile or-cine înțelege pentru-ce noile legislațiuni numai pun mare temeii pe gravitatea pedepselor, și deci pe exemplaritate care în mod fatal ar decurge; toată lumea se referă mai ales la eficacitatea lor, din punctul de vedere al amendării infractorului.

Ideea aceasta cadreează foarte bine cu explicațiunea pe care am dat-o în paragraful precedent, cu privire la cauza generatrice a criminalității, pentru-că dacă este adevărat că activitatea delictuoasă nu e de cât rezultatul *sugestiunii*, atunci toate mijloacele, chiar în afară de pedepse, care nu numai ar înălatura-o, dar care ar fi în stare să o înlocuiască cu o altă sugestiune, de o natură contrară, ar fi bine venite în criminalologia modernă.

Să reluăm divisiunea de care vorbeam mai sus și să cercetăm ce ar conveni mai bine fie-cărei clase de infractori. Mai întâiu e de netăgăduit că în ce privește pe minor, pedepsele nu pot avea nici-o influență asupra-le; pentru aceștia, toți sunt de acord în a recunoaște, că numai *mijloacele educative* pot avea vr'o influență. Punctul acesta l'am relevat cu altă ocașie, în studiul nostru intitulat «Minoritatea în fața legii penale», unde subiectul a fost tratat cu toate desvoltările și atențiunea ce o comportă⁽¹⁾. Ceea-ce trebuie să constatăm și de astă dată, este imposibilitatea în care s'au găsit mai toți legiuitorii, de-a aplica regulile dreptului penal, acestei numeroase categorii de infractori. Ei au fost obligați să învăluiască ideea de pedeapsă, de care nu se puteau depărta prea mult, în acea de *măsuri de educațiune* și dacă în teorie această idee pare cu desăvârșire modestă, apoi în aplicațiunea practică a luat o mare întindere, atât la noi cât mai ales în țările apusului și în Statele transatlantice.

Trecem dar la a doua divisiune, aceea a delincvenților primari, care încă se pot împărți în două clase, după cum s'ar lua în considerațiune fie intențiunea făptuitorului, fie gravitatea faptului săvârșit. În această privință codul clasic pare a nu fi fost prea fericit și de acea detractorii săi, au găsit mult de criticat în distincțiunea infracțiunilor, nu după gravitatea lor ci după gravitatea pedepselor. Toate explicațiunile care s'au dat pentru ca să justifice pe legiuitor, nu au fost indestulătoare pentru ca să înlătore critica, care ni se pare destul de fundată.

Este adevărat că în sistemul de care ne ocupăm, s'ar da o prea mare latitudine judecătoru-

(1) Un volum în 8, Tipografia Ioseph Göszl. Vezi și studiul bibliografic al D-lui I. Tanoviceanu cunoscutul profesor de la Facultatea din București, în *Curierul Judiciar* No. 78 din 1904.

lui; noi credem însă că atât în prezent, cât mai cu seamă în viitor, tendința va fi către o libertate absolută dată judecătorilor, în aprecierea faptelor ce sunt chemați să examineze. Prin urmare, când judecătorul se va găsi în fața unei intențiuni bine caracterisate, către un fapt grav dar care, în executarea lui, a fost de minimă importanță; sau vice-versa, când rezultatul este de o mare gravitate față de intențiunea infractorului, când cu alte cuvinte faptul a depășit voința, credem că e în interesul social ca judecătorul să poată diferenția aceste situațiuni, prin mijloace deosebite ce va trebui să ia contra unor astfel de infractori.

Unul din aceste mijloace, necunoscut în legea noastră, dar care a făcut mult șgomot în occident este așa numita *admonestație*, *reprimanda* sau *iertare*. Vom expune pe scurt în ce consistă reprimanda, care ar fi modul de aplicațiune și care ar fi avantajele unei asemenea măsurii.

Un lucru însă nu trebuie uitat și anume: că reprimanda nu este necunoscută, în unele legislațiuni, după cum s'ar putea crede; ast-fel, Italia, în art. 26 și 28 din cod, reglementează această măsură morală intitulată «repreziona giudiziale». Rusia în art. 65 § 8 și 9 încă cunoaște reprimanda, cu toate că o restrânge în aplicațiunea ei, la unele delictive ale funcționarilor; Germania de asemenea o aplică numai în ce privește pe minori⁽²⁾. Pe de altă parte, dacă ne urcăm spre origina dreptului penal, putem descoperi instituțiuni asemănătoare ideii de admonestațiune. Între altele în dreptul canonic și chiar roman, se găseseră urmele unor măsuri de coercițiune de aceeași natură⁽³⁾.

După art. 310 din codul penal al cantonului Friburg, din Elveția⁽⁴⁾ reprimanda sau admonițiunea s'ar defini, ca fiind «la repression, par voie de censure ou de blâme, d'une infraction à la loi pénale»; iar codul italian prescrie, că în momentul când judecătorul aplică reprimanda, trebuie să atragă atențiunea infractorului asupra faptului comis, luând în considerație atât împrejurările în care s'a pertractat, cât mai cu seamă situația particulară a celui reprimandat. În adevăr, alt-fel se adresează cine-va unui om incult și cu totul alt-fel unui individ, cu o instrucție și educație oare-care. Ar fi și o chestiune de abilitate judecătorească, care s'ar câștiga cu înlesnire după o mică experiență.

Pe de altă parte, având în vedere elementele

pe care trebuie să le luăm în considerațiune în divisiunea delincuențelor primari, în cazul când reprimanda ar fi admisibilă, de oare-ce intențiunea infractorului a fost depășită de rezultatul final, fie că intențiunea ar fi fost mai gravă de cât acest rezultat, ne-ar mai rămâne încă o serie de elemente, care de asemenea trebuie ținute în seamă. În această ordine de idei, însuși codul italian ne-ar putea servi drept basă; pentru-că «la repreziona giudiziale» nu se aplică de cât numai atunci când pedeapsa prevăzută de lege nu depășește o lună de închisoare, sau un maximum de 300 lei amendă. S'ar mai putea restrânge acest principiu atât de general, limitându-se aplicațiunea admonestației la o serie de infracțiuni, la acelea care ar avea de basă nu atât o noțiune delictuoasă, cât mai ales o enervare «un emportement», cum ar zice francezul. În injurie, în ultragiū cu diferitele lui variațiuni, în bătăile simple și poate chiar în calomnie, nu e de cât un moment când delictul se concepe și se execută; rar în asemenea împrejurări, infracțiunea se pune la cale mai dinainte. Martorii, vorbind de cei sinceri, vor spune mai în tot-d'auna, că nici nu și-au dat seama de fapt, atât de repede s'a petrecut.

Reprimanda poate fi admisă în toate aceste cazuri și cel puțin următoarele 2 avantaje practice vor eși imediat în evidență. Actualmente, chiar dacă o pedeapsă intervine, ea fiind de scurtă durată, nu va servi infractorului întru nimic, tot ast-fel ca și o amendă; ba, mai mult de cât atât, pedeapsa va compromite viitorul celui condamnat, pentru că regimul închisorilor de pretutindenți, transformă pe delincenții primari în recidiviști. Reprimanda are puțința să înlătorească acest prim inconvenient și care e cel mai grav.

Un al doilea avantajiu ar mai fi și pentru finanțele Statului pentru-că, dacă considerăm genul de infracțiuni de care am vorbit, fără calomni, ajungem—după cum rezultă din statistica judiciară a judecătorilor de ocoale—la un total de 72699 infracțiuni pe an⁽⁵⁾. Presupunând că n'ar fi de cât 31000 de condamnățiuni, dintre care numai pe jumătate ar fi închisoare la un minimum de 5 zile, am avea pentru budgetul ad-ției penitenciare, peste șaptezeci de mii lei, cifră destul de frumoasă!⁽⁶⁾

Iată ce s'ar petrece înaintea judecătorului, în cazul când reprimanda ar avea loc în cod. După ce s'a examinat faptul și după ce s'a făcut o mică

(2) A. Delvincourt. *La lutte contre la criminalité dans les temps modernes*, Paris, 1897, pag. 149 și 151.

(3) Vizi la Hogueue. Tesa de doctorat din 1901, pag. 134 și următoarele. Vezi de asemenea L. I, t. XV, Dig. *De off. prof. vig.*, 3, § I. L. II, t. XII *Ex quid caus. inf.*, Cod 19.

(4) Delvincourt, op. citat.

(5) *Statistica judiciară din România* pe anii 1896, 97 și 98, pag. 183.

(6) Se știe că un condamnat costă de la 85 până la 88 bani pe zi. Vezi Gr. Dianu *Istoria închisorilor din România*. Idem, lucrarea noastră *Chestiuni de drept penal și știința penitenciară*, pag. 60.

anchetă asupra trecutului celui dat judecăței, pentru a constata că e delincuent primar, atunci judele de ocol său cel care presidează ședința la Tribunale și Curți, va atrage atențiunea infractorului asupra faptei săvârșite; îi va citi chiar articolul din lege pentru ca el însuși să vadă gravitatea faptei sale, precum și pedeapsa la care s'ar expune reîncepând o altă serie de infracțiuni; va face apel la conștiința lui și în speranță că această conștiință se va menține pe calea cea dreaptă, va pronunța ertarea infractorului. Ori cine înțelege cât de mare este impresiunea, ce poate produce o asemenea admonestare. Unele legislații merg mai departe și în cazul când cel reprimandat este obrasnic și nu primește cu atențiune admonestarea, dau voie judecătorului să aplice pedeapsa cuvenită.

Un cas petrecut la una din secțiunile Tribunalului Ilfov, poate pune și mai mult în evidență, utilitatea instituțiunei ce analizăm. Intr'un sat, preotul și învățătorul nu numai nu trăesc în pace, dar la orî-ce ocazie se apostrofează și respândesc calomnii reciproce. Dascălul, pornește proces în calomnie și nereușind s'o devedească, preotul este achitat; la rândul său, acest din urmă, pornește proces dascălului și pentru că judecătorii și-au dat seama că în realitate nu sunt de cât dușmanii reutăcioase, provenite mai ales din părerile diferite în ale politicei, și pentru ca să curme vrajba dintre cei doi oameni mai luminați ai satului, achită pe învățător întru cât fapta s'a n'ar fi intrunit cele 3 elemente ale delictului de calomnie. Insa, magistratul president, admonestează pe preot și învățător amintindu-le că dacă au fost achitați e pentru ca să nu se dea un rău exemplu pentru cei-l'alți consăteni și mai cu seamă pentru ca să inceteze odată cearta dintre oamenii, destinați să ajute pe semenii lor cu vorba și cu faptul. Nu știu ce va fi gândit preotul, dar în ce privește pe învățător, am avut ocaziunea să auzim, în mod cu totul indirect, că admonestarea președintelui, l'a decis ca orî când purtarea lui să fie astfel, în cât nimeni să nu mai aibe motiv de al țări înaintea judecăței și că el însuși, nu va mai țări pe un altul. Mai mult de cât atât, se pare că pacea a intervenit între cei doi antagoniști. Ori cine pricepe la ce rezultat s'ar fi ajuns cu o pedeapsă cât de mică, care în definitiv n'ar fi avut nici un efect; poate i-ar fi învrăjbit și mai mult.

Când reprimanda se pronunță, în fața publicului asistent, care de ordinar umple sălile instanțelor judecătorești; când judecătorul în mod solemn atrage atențiunea delincuentului asupra faptei sale și când mai cu seamă aceasta se exercită asupra unui infractor ales oare cum, din punctul de vedere al stărei sale intelectuale, in-

diferent de stratul social căruia aparține, se înțelege de la sine șguduirea psihică a unui asemenea individ și impresiunea resimțită nu va fi de scurtă durată. Nu tot ast-fel stau lucrurile, cu o pedeapsă oare-care amendă sau chiar închisoare.

* * *

Cu privire la cei-l'alți delincuenți primari, singurul mijloc pentru a evita recidiva, nu e de cât liberarea condițională. Știința penitenciară o recomandă aproape fără excepție, pentru toți infractorii de care vorbeam mai sus. Liberarea condițională, mai mult poate de cât reprimanda, va contribui la schimbarea mentalității delincuentului. Ziceam că sugestia nu e de cât o idee acceptată de creier, în așa sens că nu mai un centru sau o regiune cerebrală lucrează, fără nici-o legătură cu celelalte, pe care le anihilează întru cât va; or, nimic n'ar putea contribui la formarea unei contra-sugestiuni, de cât o liberare condițională, care în definitiv nu e de cât o pedeapsă condițională. Frica de a executa pedeapsa pronunțată de judecător, va fi continuu prezentă în creierul eliberatului și ea va face să înlătore or-ce tendință delictuoasă din partea lui, până ce întreaga lui moralitate se va schimba. Francezii, prin legea lor de la 1891, au crezut că experiența nu poate trece dincolo de 5 ani; amintirea infractorului, după o epocă așa de lungă nu mai e destul de viue și sugestiunea care l'obseda s'a șters, sau s'a atenuat, prin acceptarea de către creier a altor sugestiuni. Ante proiectul codului penal elvețian, întocmit de d-l Stooș, merge cu experiența numai până la 3 ani, ca și codul belgian. În Germania chestiunea s'a pus în studiu din 1890, la congresul Jurisconșulilor din Colonia. Ministrul de justiție, Schoenstedt încă din 1895, devenise partisanul liberarei condiționale și nu aștepta de cât rezultatul legilor din Franța și Belgia. Austria, de și în mod restrâns, posedă această măsură în art. 26 al ante proiectului său; Ungaria de asemenea (7) Rusia în timpii din urmă a introdus'o numai în ceea ce privește pe delincuenții politici.

Nu mai insistăm asupra utilității liberarei condiționale, pentru că este destul de cunoscută și la noi, fie în lumea judecătorească, prin discursurile ce au loc, la începutul anului judiciar, fie în mici studii publicate în revistele noastre de drept; ceea ce vroim să adăogăm, e că această măsură cadreează în mod perfect cu teoria lui Bernheim și a școalei fiziologice de la Paris (8), în ce privește activitatea de orî-ce natură a omu-

(7) Delvincourt, op. citat, pag. 153 și 153.

(8) Vezi Curierul Judiciar din Iunie cor., pag. 347.

lui, împărtășită de Tarde, numai pentru activitatea delictuoasă.

* * *

Măsuri de educațiune pentru tinerii delincuenți, reprimanda și liberarea condițională pentru infractorii primari, iată desideratele științei penitenciare, basate pe rezultatele obținute în psihofiziologie.

Rămâne să ne întrebăm: ce ar fi de făcut cu delincuenții nerecidiviști, dar care ar depăși limitele impuse de noi în acest paragraf, și mai ales ce mijloace s'ar cuveni pentru infractorii necorigibili?

Pentru cei d'întăiu, adică pentru criminalii susceptibili de amendare, cărora judecătorul va fi obligat să-le aplice o pedeapsă, de oare-ce n'ar intra în cazul când reprimanda sau liberarea condițională ar fi admisă, pentru aceștia este indispensabil a distinge dacă pedeapsa aplicată e mai lungă de 6 luni. Sub acest termen, celula va fi singura măsură admisibilă, pentru a nu compromite viitorul infractorului, cu alte cuvinte pentru a'l pune la adăpost de recidivă; dincolo de 6 luni, închisoarea va fi în comun, alt-fel însă de cum există în sistemul auburnian. Într'adevăr, după cum se știe, în acest sistem, condamnații petrec ziua împreună sub imperiul liniștei, iar noaptea în mod izolat; noi credem că ar trebui selecționați infractorii, la intrarea lor în penitenciar, nu după timpul mai lung sau mai scurt pe care 'l vor petrece acolo, ci după probabilitatea amendării fie-cărui; vor fi deci repartizați în câte-va grupe, care vor trăi fie-care o viață izolată, ast-fel după cum există pentru tinerii delincuenți, în multe state ale Americii și Europei ⁽⁹⁾. Grupările acestea mai pot servi și la alt-ceva și anume, când un infractor a dat dovezi de oare-care bună-voință la lucru de ex., sau când conduita lui nu lasă de dorit, administrația, l'ar pune în grupa a 2-a sau în grupa întâiu unde regimul ar fi mai îngrijit și chiar costumul ar diferi. Această măsură ar stimula pe condamnați și ei ar găsi nu numai un interes propriu, dar și o plăcere, cauzată de conduita lor însăși. D-l A. Bain ⁽¹⁰⁾, în opera sa clasică, spune în această privință că: «La loi de la volonté, envisagée au point de vue de sa plus grande puissance, c'est que le plaisir continue le mouvement par lequel il est produit. Toute la force dont l'esprit dispose à un moment donné se porte vers l'exercice qui cause le plaisir. Le plaisir immédiat que nous obtenons stimule nos efforts

les plus énergiques, si ces efforts contribuent à le prolonger. C'est ainsi qu'une impression est rendue plus profonde, qu'une tendance ou une inclination se trouve confirmée, que plusieurs actes sont associés entre eux par notre intelligence: le sentiment de plaisir qui se produit en même temps éveille l'attention, et *laisse dans l'esprit une empreinte presque ineffaçable*».

S'ar putea face obiecțiunea următoare: că condamnații fiind trecuți de etatea copilăriei, ei n'ar mai fi susceptibili de reformare, pe calea indicată. Răspundem că la noi, majoritatea delincuenților primari sunt încă tineri; cei mai mulți nu depășesc trei-zeci și cinci de ani. Această afirmațiune o facem nu numai bazați pe cele văzute înaintea instanțelor judiciare, dar statistica iarăși înclină în această direcțiune. Ast-fel din 65919 preveniți pe anul 98, ultimul când s'a mai publicat cifrele statisticei noastre, numai 3700 sunt minori, iar din restul de 62000, cu siguranță că 60% sau 70% sunt sub 35 de ani; deci încă ar fi mulți sorți ca în urma sistemului ce adoptăm, o bună majoritate să se amendeze. Și aici revenim la idea de sugestiune. Prin faptul acestei conlucrări comune, a unui grup de condamnați, aleși în mod inteligent, se va stabili o sugestiune reciprocă, care va anihila ori-ce năsuință răutăcioasă, căci după cum se știe «suggestion signifie obeissance involontaire ou automatique de la personne à l'idée qui lui a été suggeré» ⁽¹¹⁾.

Mai rămân incorigibili, de care trebuie să ne ocupăm. Cu privire la aceștia nu se poate recomanda de cât sentința fără durată determinată. Într'adevăr, modul de a se conduce al acestora este anti social și cu certitudine, or-ce mijloace s'ar întrebuița n'ar da nici-un rezultat eficace. A douazi după ce au părăsit închisoarea, o nouă infracțiune va atrage atenția societății asupra lor. Amendarea fiind imposibilă, privirile tuturilor se vor întoarce către garantarea liniștei sociale, ceea-ce nu s'ar putea obține, de cât privând pentru tot-d'aua de libertate pe recidivistul înrăutățit. Când societatea a luat toate măsurile, pentru ca individul să nu 'și compromită viitorul și când el stăruiește în direcțiunea criminală, atunci dovedește că este isbit de oare-care vicii organice sau psihice, care scapă examenului științei moderne și deci ceea-ce se poate face, e ca să fie înlăturat din mijlocul concetățenilor săi, pentru a nu periclita mai mult viața și averea acestora.

* * *

Dacă aruncăm o privire retrospectivă, asupra studiului de mai sus, vedem că domeniul științei

⁽⁹⁾ A se vedea studiul nostru asupra minorității, deja citat, pag. 92, 94 și urm.

⁽¹⁰⁾ *La science de l'education*, pag. 21 în *Bibl. scientifique internationale*.

⁽¹¹⁾ *La grande encyclopedie* sub cuvântul *suggestion*.

penitenciare se mărginește la examinarea subiectului, al criminalului, în afară de infracțiunea comisă, care fiind partea obiectivă, rămâne de domeniul dr. penal propriu zis. Pe de altă parte, știința penitenciară nepreocupându-se de crimă, nici nu cercetează cauzele care 'i dau naștere; preocuparea ei de căpetanie este amendarea infractorului, prin urmare organizarea măsurilor luate contra lui, în așa mod, în cât să dea cel mai bun rezultat, din acest punct de vedere. Obiectul noii științe s'ar defini cu expresiunea, deja usitată în congresele Uniunii internaționale pentru dreptul penal, de *politică criminală*. Lupta în contra crimei, anihilând pe criminal atunci când el nu mai este susceptibil de îndreptare, prin mijloace moderne și umanitare; sau anihilând în el tendința delictuoasă, când acest lucru e încă posibil, iată desideratul noii științe. Va rămâne și codicelui penal un domeniu destul de întins, mai cu seamă în direcțiunea prevențiunii și fără a merge până acolo, în cât să confundăm domeniul său cu acela al unui cod polițienesc, nu ne putem totuși reține de a afirma o mare asemănare între ele; cu toate astea, știința penală, trebuie să recunoaștem, că și-a lărgit orizontul în timpii din urmă, cu cercetările multiple ale cauzelor sociale ale criminalității, precum și cu acele ale antropologiei criminale (12).

Ori-cum ar fi, noua știință, nu are pretențiunea de a lua locul științei penale propriu zisă; tendința ei este de a merge paralel către acelaș nobil și unic țel: *lupta în contra criminalității*.

1905 Iunie

Julian Teodorescu

JURISPRUDENȚĂ ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția I

Audiența de la 15 Martie 1905

Președenția D-lui C. G. ȘTEFANESCU, Consilier

Evdochim Cosma ca Iancu Feierstein

Competință. — Dreptul președintelui tribunalului de a se pronunța pe cale de ordonanță prezidențială, în casuri grabnice, asupra cererilor privitoare la păstrarea unui drept ce s'ar păgubi prin întârziere.—Cerere întemeiată pe un contract anterior și transcris.—Dacă o asemenea cerere intră în prevederile art. 66 bis din Pr. civilă.—Dreptul președintelui de a aprecia în fapt dacă cazul este grabnic și dacă dreptul se poate sau nu periclita prin întârziere.—(Art. 66 bis Pr. civilă).

După art. 66 bis din Procedura civilă, se dă în competența Președintelui tribunalului de a se pronunța pe cale de ordonanță prezidențială, în cazuri grabnice, asupra cererilor privitoare la

păstrarea unui drept ce s'ar păgubi prin vre o întârziere; iar cesțiunea de a se ști dacă cazul este grabnic și dacă dreptul se poate sau nu periclita prin întârziere este o cesțiune de fapt care scapă de sub controlul Curței de casație.

Ast-fel, când o parte își întemeiază cererea sa pe un contract autentic și transcris, primul element de drept prețins de art. 66 bis există și, dar, cererea sa este admisibilă, iar aprecierea președintelui tribunalului, cum și a tribunalului în apel, cum cazul este grabnic, este apreciere de fapt, nesupusă controlului curței.

Decisiunea 121/905. — Respins recursul făcut de Evdochim Cosma, contra sentinței Tribunalului Iași, s. II, cu No. 199/904, dată în proces cu Iancu Feierstein.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d-l consilier C. R. Manolescu;

Pe d-l avocat Lascăr Antoniu, în desvoltarea motivelor de casare;

Pe d-nii avocați I. Boambă și Osvald Teodorescu, în combateri;

Deliberând,

Asupra mijlocului de casare invocat:

«Greșită interpretare de text, violarea art. 66 bis și exces de putere. D-l Iancu Feierstein, pe baza unui contract de arendă, pretinzând a intra pe moșia Mănjești, pe care sub-semnatul mă găseam deja în calitate de arendaș, în puterea altui contract, se adresează președintelui de tribunal, pe calea indicată de art. 66 bis Pr. civ. pentru a face să i se păstreze dreptul său în sensul de a putea intra pe moșie cu arăturile de toamnă; respins, face apel la complet, care cercetând afacerea din nou, admite apelul și mă condamnă să îngăduesc pe Feierstein a și face lucrările sale agricole. Apelul însă nu se putea admite, pentru că în specie nu era vorba de consfințirea unui drept care se găsea paralizat de exercițiul unui altuia. Singurul înțeles ce se poate atribui textului din noua lege de procedură, în ce privește conservarea de drepturi, e ca acele drepturi să fie în exercițiu și exercițiul lor să fie impedit de cine-va, lucru ce n'avea loc în speță. Ba, din potrivă, exhibând un contract analog, eu am dovedit temeiul opunerii mele, și din momentul acesta conflictul de interese devenea un litigiu, o contestațiune care nu se putea viza de cât pe calea normală a unui proces în regulă. Tribunalul, în considerentele sale, zice: «având în vedere că amândouă părțile prezintă aceleași drepturi, adică două contracte de arendă a aceleiași moșii, de la aceiași proprietari. . . . », și mai departe: «apreciând valoarea titlurilor prezentate. . . .»; dar tocmai constatarea pe care Tribunalul o face asupra caracterului contencios, și nu grațios, al afacerii, îl oprea de a se pronunța pe calea procedurii sumare cu care era sesizat, și nu putea «să aprecieze» validitatea titlurilor în discuție. Asimilând o cerere pentru consfințirea unui drept cu cererea pentru consemnare de drepturi, Tribunalul face o greșită interpretare a legii. Pronunțându-se pe cale de ordonanță prezidențială într-o atacere pur contencioasă, Tribunalul violează art. 66 bis. Și hotărînd într-o instanță în care nu s'au administrat probe și nu s'au discutat acte, pe cale de apreciere superficială, că cutare act e bun și cutare e rău, Tribunalul săvârșește un exces de putere».

Având în vedere că se constată din sentința atacată că intimatul de azi în recurs, Iancu Feierstein, pe baza art. 66 bis Pr. civ., a cerut Primului Președinte al Trib. Iași ca să dispună a i se delăsa spre lucrare toate pământurile libere de pe moșia Mănjești, pentru a putea face arăturile de toamnă, întemeiându-și această cerere pe un contract autentic și transcris, prin care coproprietarii zisei moșii 'i-au arendaț'o pe un period de cinci ani, cu stipulațiunea expresă de a ara și semăna locurile libere de pe moșie pentru pregătirea culturii anului viitor;

Că Președintele aceluși tribunal, s. II, la care s'a re-

(12) Vezi *Traité de science et de législation penitentiaires* de P. Gache, anunțat încă de la începutul studiului nostru, și care nu a apărut de cât la finele lui Aprilie a. e.

partisat afacerea, prin ordonanța sa cu No. 3369/904, a respins această cerere;

Că Iancu Feierstein a făcut apel în contra acestei ordonanțe, și tribunalul, prin sentința supusă azi recursului, admitând apelul, a ordonat ca Evdochim Cosma, recurentul de azi, care a produs și el un contract de arendare autentic, pe același period de timp, însă ne-transcris, să lase în stăpânirea lui Iancu Feierstein locurile libere de pe moșia Mănăștii pentru pregătirea culturii anului 1905;

Considerând că prin art. 66 bis din Pr. civilă se dă în căderea Președintelui tribunalului de a se pronunța pe cale de ordonanță prezidențială, în casuri grabnice, asupra cererilor privitoare la păstrarea unui drept care s'ar păgubi prin vre-o întârziere;

Considerând că de aci rezultă că Președintele tribunalului are competența, când i se face o cerere pe această cale, de a cerceta dacă partea reclamantă are sau nu dreptul pe care pretinde a 'l păstra, față de altă persoană care 'i contestă, sau care 'i-ar putea tăgădui mai târziu acel drept;

Considerând că cestiunea de a se ști dacă cazul este grabnic și dacă dreptul se poate sau nu periclita prin întârziere este o cestiune cu totul de fapt, care depinde de diferitele și multiplele împrejurări în cari se poate prezenta;

Considerând că o asemenea cestiune, eminemente de fapt, scapă controlului Curței de casație;

Considerând că ast-fel fiind, rămâne în discuțiune numai primul element de drept, cerut prin art. 66 bis, adică dacă este sau nu vorba de păstrarea unui drept;

Că în această privință se constată că intimatul Iancu Feierstein și sprijinea cererea sa, pe un contract autentic și transcris și, prin urmare, opozabil terților, pe când contractul invocat de recurentul Evdochim Cosma nu îndeplinea această condițiune de publicitate, spre a putea fi opus lui Feierstein;

Că, în virtutea acestui contract, reclamantul Feierstein avea dreptul să facă neîntârziat arăturile de toamnă, drept care ar fi fost periclitat dacă nu i s'ar fi pus imediat la dispozițiune locurile necesare;

Că, în asemenea situațiune, cererea lui conținea toate condițiunile cerute de art. 66 bis Pr. civ., și că, prin urmare, atât Președintele tribunalului, cât și tribunalul în urmă în apel, aveau deplină competență de a se pronunța asupra acelei cereri, în baza acestui text de lege;

Considerând că ast-fel fiind, mijlocul de casare invocat se găsește neintemeiat;

Pentru aceste motive, Curtea, respinge, etc.

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, S. II

Audiența de la 26 Noembrie 1904

Președinția D-lui N. MANDREA, Președinte

Dumitra Al. Crăciun cu V. Nițescu

Hotărâri judecătorești.—Intercalare de cuvinte printre rânduri.—Considerarea acelor intercalări ca neexistente.—Vânzare.—Avere de minori.—Lipsa ministerului public.—Motiv de ordine publică.—Nulitatea actului de adjudecare.—(Art. 81, 122 și 736 Pr. civilă).

Nimic pe margini, printre linii, prin adăogiri, prin scurtări sau cifre nu se poate scri în o hotărâre judecătorească, sub pedeapsă de a nu se ține în seamă.

Ast-fel, când într'o hotărâre care constată adjudecarea definitivă a unui imobil se vede intercalat printre rânduri cuvintele «în unire cu concluziunile Ministerului public», aceste cuvinte având a fi considerate ca neexistente, rămâne stabil că ministerul public, nu a luat concluzii în o afacere ce interesa minori și deci aceasta

atrage nulitatea actului de adjudecare, iar această chestie fiind de ordine publică se poate propune direct în casație.

Decisiunea 500/904.—Casată, în urma recursului făcut de D. Al. Crăciun, ordonanța de adjudecare a Trib. Ilfov, secția de notariat cu No. 11455/903 dată în proces cu V. Nițescu.

Curtea,

Ascultând citirea raportului făcut în cauză de d. consilier M. Paleologu;

Pe d. avocat I. Brătescu în dezvoltarea motivelor de casare;

Pe d. avocat P. Poni în combateri;

Pe d. procuror St. Stătescu în concluziuni;

Deliberând,

Asupra mijlocului II de casare:

I. «Violarea art. 122 Proc. civilă.

«Jurnalele expuse în primul motiv care conțin adăogiri în ordonanța de adjudecare sunt nule, de oare ce conțin adăogiri printre rânduri mai cu seamă la ordonanță în dispozitiv se vede adăogat printre rânduri cuvintele: «De acord cu opiniile D-lui care a ținut loc de procuror în camera de consiliu», ceea ce art. 122 Pr. civ. nu permite, fiind că ordonanța de adjudecare e considerată ca o hotărâre judecătorească, și fără să se arate cine a fost procurorul.»

Având în vedere ordonanța de adjudecare supusă recursului;

Văzând art. 122 din Procedura civilă;

Considerând că rezultă din dispozițiunile acestui articol că, nimic pe margini, printre linii, prin adăogiri, prin scurtări sau cifre, nu se poate scri într'o hotărâre judecătorească, sub pedeapsă de a nu se ține seamă de aceste scrieri;

Considerând că în specie, se constată că în jurnalul încheiat de tribunal care constată adjudecarea definitivă a imobilului recurentei, se vede intercalat printre rânduri cuvintele «în unire cu concluziunile reprezentanților ministerului public»;

Că așa fiind, față cu dispozițiunile art. 122 sus citat, acea intercalare având a fi considerată ca neexistentă, rămâne stabilit că ministerul public, nu a luat concluziuni în instanță, de și în cauză erau interesați minori de oare ce imobilul ce se vindea era proprietatea lor;

Că în asemenea caz și întru cât, prin art. 81 din Procedura civilă se prescrie că, ministerul public trebuie să ea concluziuni ca parte alăturată înaintea instanțelor judecătorești, fie în ședință publică, fie în camera de consiliu ori de câte ori sunt interesați în cauză minori, lipsa ministerului public, și neluarea de concluziuni din partea sa în ședință publică cu ocazia adjudecării definitive a imobilului, atrage nulitatea acestui act de adjudecare, iar această nulitate fiind de ordine publică poate fi propusă direct în casație, conform articolului 736 din Procedura civilă;

Pentru aceste motive și fără a mai discuta celelalte mijloace Curtea, casează, etc.

A apărut, în Editura «Curierului Judiciar», Ediția II **Noul Cod de Procedură civilă**, adnotat de d-l Ioan P. Sinescu, Consilier la Curtea de apel Galați, coprinzând: Modificările până în prezent, cu Debaterile parlamentare și cu toată jurisprudența Curților și Tribunalele de la 1870, până în Iunie 1905, și se află de vânzare la Ziarul «Curierul Judiciar», Calea Rahovei 5, București, unde este depositul general.

Prețul 4 lei exemplarul broșat, și 5 lei legat elegant în pânză.

Se expediază la orî-ce cerere, contra valoare: mandat sau ramburs.